

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಳಿ
ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ -03

ತರಗತಿ: ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ
ವಿಷಯ: ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ (24)
ಸಮಯ: 3 ಗಂಟೆ

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ: 2024-25
ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು: 80
ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ: 40

ಸೂಚನೆಗಳು:

- ಭಾಗ - 'ಎ' ನಲ್ಲಿರುವ 1 ರಿಂದ 20 ರವರೆಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬರೆದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಅವಶ್ಯವಿದ್ದೆಡೆ ಸೂಕ್ತ ನಕ್ಷೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ, ಗ್ರಾಫ್ ಮತ್ತು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
- ರೇಖಾಚಿತ್ರ, ಗ್ರಾಫ್ ಮತ್ತು ಭೂಪಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಗ - ಡಿ ಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ - ಎ

I. ಕೆಳಗಿನ ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

5 × 1 = 5

- ಮಾನವ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹ
a) ಎಲೆನ್ ಸಿ. ಸೆಂಪಲ್
b) ಫ್ರಿಡ್ರಿಚ್ ರಾಟ್ಜೆಲ್
c) ಗ್ರಿಫಿತ್ ಟಾಯ್ಲರ್
d) ಹಂಟಿಂಗ್ ಟನ್
- ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಉತ್ತಮ ಜೀವನಮಟ್ಟಗಳು ಯಾವುದರ ಅಂಗಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ.
a) ಮಾನವ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ
b) ಜಾಗತಿಕ ಹಸಿವು ಸೂಚ್ಯಂಕ
c) ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
d) ಜಾತಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ
- ನಗರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
a) ಪಟ್ಟಣ - ನಗರ - ಕಾನ್ಬರ್ಷನ್ - ಮೆಗಲೋ ಪೋಲಿಸ್
b) ನಗರ - ಪಟ್ಟಣ - ಮೆಗಲೋ ಪೋಲಿಸ್ - ಕಾನ್ಬರ್ಷನ್
c) ಕಾನ್ಬರ್ಷನ್ - ಮೆಗಲೋ ಪೋಲಿಸ್ - ಪಟ್ಟಣ - ನಗರ
d) ಮೆಗಲೋ ಪೋಲಿಸ್ - ನಗರ - ಕಾನ್ಬರ್ಷನ್ - ಪಟ್ಟಣ
- ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ,
i) ಹೂಗ್ಲಿ-ಕೊಲ್ಕೊತ್ತಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶವು ಭಾರತದ ಹಳೆಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.
ii) ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ.
iii) ಮುಂಬೈ - ಪುಣೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶ ಗುಜರಾತ್ ನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ.
iv) ಸಿಮೆಂಟ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಮೂಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
ಮೇಲಿನ ಯಾವ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸರಿ ಇವೆ,
a) i ಮತ್ತು ii ಮಾತ್ರ ಸರಿ
b) i, ii ಮತ್ತು iii ಸರಿ
c) i, ii ಮತ್ತು iv ಸರಿ
d) ii ಮತ್ತು iv ಮಾತ್ರ ಸರಿ
- ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ,
a) ಕಿವುಡುತನ
b) ಉಸಿರಾಟದ ಸಮಸ್ಯೆ
c) ನರ ದೌರ್ಬಲ್ಯ
d) ಕಾಮಾಲೆ

II. ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪದವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ:

5 × 1 = 5

(ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ, ಮುಂಬೈ, ನೈಜರ್, ಜೋಡಿಹಳ್ಳಿ, ಸಣ್ಣಹಳ್ಳಿ, ಹಿರಾಕುಡ್)

- _____ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ

- 7) ಹ್ಯಾಮ್‌ಲೆಟ್ಸ್ ಪದದ ಅರ್ಥ _____
 8) _____ ಭಾರತದ ಅತಿ ಉದ್ದವಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯಾಗಿದೆ.
 9) _____ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಅದ್ಭುತ ಲೋಹ
 10) ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬಂದರು _____

III. ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ:

5 × 1 = 5

11)	ಎ	ಬಿ
	a) ಕಿರ್ಗಿಸ್	i) ಕರಿಮೆಣಸು
	b) ದೇವಾಲಯಗಳ ನಗರ	ii) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
	c) ಗೋವಿಂದ ಸಾಗರ	iii) ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ
	d) ಸಾಂಬಾರಗಳ ರಾಜ	iv) ಭಾಕ್ಸಾ - ನಂಗಲ್
	e) ನೈರುತ್ಯ ರೈಲ್ವೆ ವಲಯ	v) ಏಲಕ್ಕಿ
		vi) ಮಧುರೈ

IV. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

5 × 1 = 5

- 12) ಪರಿಸರ ಪ್ರಭುತ್ವವಾದ ಎಂದರೇನು?
 13) ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವಾರ್ತಾ ಏಜೆನ್ಸಿ ಯಾವುದು?
 14) 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟು?
 15) ಯಾವ ಖನಿಜವನ್ನು ಕಪ್ಪು ವಜ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.
 16) ISRO ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ.

ಭಾಗ - ಬಿ

V. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಐದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 2 ರಿಂದ 3 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

5 × 2 = 10

- 17) ರಾಜಕೀಯ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಮೂಲಾಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
 18) ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ನಿವ್ವಳ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಅಂತರವೇನು?
 19) ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಗಳಾವುವು?
 20) ಮರ ಕಡಿಯುವ ಉದ್ಯಮವು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ.
 21) ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
 22) ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಹೇಗೆ?
 23) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಪ್ಲವೇರ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ
 24) ದೂರದರ್ಶನದ ಮುಖ್ಯ ಉಪಯೋಗಗಳೇನು?

VI. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಐಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 20 ರಿಂದ 25 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

7 × 5 = 35

- 25) ಪ್ರಪಂಚದ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ ಮತ್ತು ವಯೋ ರಚನೆ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
 26) ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಒಳನಾಡಿನ ಜಲಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.
 27) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
 28) ಭಾರತದ ವಲಸೆಯ ವಿಧಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 29) ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ನದಿ ಕಣಿವೆ ಯೋಜನೆ ಎಂದರೇನು? ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 30) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
 31) ಹತ್ತಿಯ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು? ಹತ್ತಿಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 32) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ವಿಧಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.
 33) ಅಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
 34) ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಥಾನೀಕರಣ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.
 35) ಸಕ್ಕರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

36) ಭಾರತದ ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.

37) ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಭಾರತದ ಮಹಾನಗರಗಳ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಭಾಗ - ಸಿ

VII. (A) ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

1 × 5 = 5

38) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಸರಳ ರೇಖಾಲೇಖವನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಭಾರತ: ಪುರುಷರ ಸರಾಸರಿ ಜೀವಿತಾವಧಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

ವರ್ಷಗಳು	ಸರಾಸರಿ ಜೀವಿತಾವಧಿ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
1961	32.5
1971	41.9
1981	52.2
1991	53.6
2001	61.6
2011	65.8
2021	65.7

39) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ 'ಸರಳ ಸ್ತಂಭಾಲೇಖ' ವನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಭಾರತ: ಆಯ್ದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಗೋಧಿ ಉತ್ಪಾದನೆ -2011

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಉತ್ಪಾದನೆ (ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	252
ಪಂಜಾಬ್	157
ಹರಿಯಾಣ	110
ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	181
ರಾಜಸ್ಥಾನ	98

VII. (B) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1 × 10 = 10

40) ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದು ವೃತ್ತಾಲೇಖವನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಭಾರತ: ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು - 2011

ಮೂಲಗಳು	ನೀರಾವರಿ (ಶೇಕಡವಾರು)
ಬಾವಿ / ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ	60.9
ಕಾಲುವೆ	29.2
ಕೆರೆ	4.6
ಇತರೆ	5.3

ಅಥವಾ

ಜಿ. ಐ. ಎಸ್ ನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಭಾಗ - ಡಿ

ದೃಷ್ಟಿವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ

VII. (A) ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 20 ರಿಂದ 25 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ: 1 × 5 = 5

38) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

39) ಸಾಂದ್ರ ಬೇಸಾಯ ಎಂದರೇನು? ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಗುಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

VII. (B) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

1 × 10 = 10

40) ಭಾರತದ ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಥವಾ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.

*****

GOVERNMENT OF KARNATAKA
KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD
MODEL QUESTION PAPER - 03

Class: II Year PUC

Academic Year: 2024-25

Subject: **GEOGRAPHY (24)**

Max. Marks:80

Time: 3 hours

No. of Questions: 40

Instructions:

1. For **PART - A** 1 to 20 questions only the first written answer by the students will be the considered for evaluation.
2. Please substantiate your answer with suitable map, diagram, graph and data etc. where necessary.
3. For question having diagram, graph and map alternative questions are given at the end of question paper in **PART - D for VISUALLY CHALLENGED STUDENTS.**

PART – A

I. Answer the following multiple-choice questions:

5 × 1 = 5

- 1) The father of Human Geography
  - a) Ellen C Semple
  - b) Friedrich Ratzel
  - c) Griffith Taylor
  - d) Huntington
- 2) Health, Education, decent standard of living are the component of
  - a) Human Poverty Index
  - b) Global Hunger Index
  - c) Human Development Index
  - d) Global Health Index
- 3) Identify the correct sequence of Urbanization process
  - a) Town – City – Conurbation – Megalopolis
  - b) City – Town – Megalopolis – Conurbation
  - c) Conurbation – Megalopolis – Town – City
  - d) Megalopolis – City – Conurbation – Town
- 4) Consider the following statements.
  - i. The Hooghly – Kolkata Industrial region is the oldest Industrial region of India
  - ii. Cotton textile industry is known as market-oriented industry
  - iii. The Mumbai – Pune industrial region developed in Gujarat
  - iv. The cement industry is a basic industry.Which of the above statements are correct
  - a) i and ii are correct
  - b) i,ii, and iii are correct
  - c) i,ii and iv are correct
  - d) ii and iv are correct
- 5) The negative impact of water pollution on human health
  - a) Deafness
  - b) Respiratory problem
  - c) Nervous disorder
  - d) Hepatitis

II. Fill in the blanks by choosing the appropriate words given in the bracket. $5 \times 1 = 5$

(Aluminum, Mumbai, Niger, Double village, small village, Hirakud)

- 6) The country with highest birth rate in the world is _____
- 7) Hamlet is meant for _____
- 8) _____ is the longest dam in India
- 9) wonder metal of 20th century _____
- 10) _____ is the biggest natural port of India.

III. Match the following

$5 \times 1 = 5$

11)	A	B
	a) Kirghiz	i) Black pepper
	b) Temple Town	ii) Hubli
	c) Gobind Sagar	iii) Central Asia
	d) The King of Spices	iv) Bhakra Nangal
	e) South western Railway zone	v) Cardamom
		vi) Madurai

IV. Answer the following questions in a word or a sentence.

$5 \times 1 = 5$

- 12) What is Environment Determinism?
- 13) Which is the largest newspaper agency in the world?
- 14) what is the average literacy rate of India. According to 2011 census?
- 15) which mineral is called Black Diamond?
- 16) Expand ISRO

PART – B

V. Answer any five of the following questions in 2 to 3 sentences.

$5 \times 2 = 10$

- 17) Mention any two elements of political geography?
- 18) What is the difference between natural growth of population and net growth of population?
- 19) What are the different types of fishing?
- 20) Why lumbering has been developed in temperate regions of the world
- 21) Mention the main objectives of rain water harvesting?
- 22) Bio-gas energy is suitable in rural India How?
- 23) Where are the software technology parks in Karnataka.
- 24) What are the main advantages of Television?

VI. Answer any seven of the following questions in 20 to 25 sentences.

$7 \times 5 = 35$

- 25) write a note on sex ratio and age structure of the world population.
- 26) Explain the major inland waterways of the world?
- 27) Analyze the factors responsible for rapid growth of population in India.
- 28) Explain the types of Migration of India.
- 29) what is multipurpose river valley project? Explain its importance in India.
- 30) List out the importance of agriculture in India.
- 31) What are the geographical conditions necessary for the cultivation of Cotton? Explain the varieties of Cotton.
- 32) Mention the types of iron ore, explain briefly
- 33) Write about the non-conventional energy resources.
- 34) Discuss the factors which influence on the location of the industries.

- 35) sugar industry of India is moving southwards give reasons and explain.
 36) Explain about import and export trade of India.
 37) How solid wastes can be used for benefits? State any six problems of related to slums in metropolitan cities of India

PART – C

VII.(A) Answer any one of the following questions:

1 × 5 = 5

- 38) Construct a simple line graph with the help of following data.

India: Trend of Male average life expectancy

Year	Average life expectancy (in years)
1961	32.5
1971	41.9
1981	52.2
1991	53.6
2001	61.6
2011	65.8
2021	65.7

- 39) Construct a 'Simple Bar Graph' with the help of following data

India: Selected state wise wheat production

States	Production (in million tons)
Uttar Pradesh	252
Punjab	157
Haryana	110
Madhya Pradesh	181
Rajasthan	98

VII.(B) Answer the following Question

1 × 10 = 10

- 40) Construct a PIE DIAGRAM by using the following data

India: source of Irrigation - 2011

Sources	Irrigation (percentage)
Well, /Tube well	60.9
Canal	29.2
Tank	4.6
Others	5.3

OR

Systematically analyze the functions of GIS

PART -D

FOR VISUALLY CHALLENGED STUDENTS ONLY

VII. (A) Answer any one of the following questions in 20 to 25 sentences.

1 × 5 = 5

- 38) Explain the problems caused by rapid growth of population in India
 39) What is intensive farming? Explain their main characteristics.

VII. (B) Answer the following question

1 × 10 = 10

- 40) Given an account off automobile industry in India.

OR

Discuss the challenges of sustainable development in India.

*****